

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2020-457

10.6.2020

If Skadeforsikring NUF

Næringsliv

Ett eller to forsikringstilfeller under kriminalitetsforsikring?

Sikrede, et entreprenørfirma, avdekket at to ansatte (mor og sønn) påførte virksomheten økonomisk tap gjennom urettmessig lønnsuttak, samt misbruk av firmaets kredittkort. Sikrede har også hevdet at én av de ansatte (sønnen) stjal gjenstander/verktøy som tilhørte sikrede. Skaden ble meldt under avtalt kriminalitetsforsikring i selskapet. Det ble bekreftet dekning for ett forsikringstilfelle, og maksimal forsikringssum på kr 400 000 ble utbetalt. Sikrede har anført at de kriminelle handlingene utført av de to ansatte, utgjør to forsikringstilfeller. Selskapet har fastholdt at de utførte kriminelle handlingene utgjør ett forsikringstilfelle. Nemnda kom til sønnens urettmessige adferd forutsatte samarbeid fra moren, og at det av den grunn kun forelå ett forsikringstilfelle.

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmål om det foreligger ett eller to forsikringstilfeller under en kriminalitetsforsikring.

Sikredes kriminalitetsforsikring har blant annet følgende vilkår:

2 Når forsikringen gjelder

Den forsikrede virksomhet

Forsikringen omfatter den forsikrede virksomhets tap som konstateres i forsikringstiden. Tapet anses konstatert på det tidspunkt det foreligger rimelig grunn til mistanke om at en straffbar handling er begått. Den straffbare handlingen må være foretatt senest to år før forsikringen trådte i kraft eller innenfor et tidsrom angitt i forsikringsbeviset.

Det regnes som ett forsikringstilfelle når tap er forårsaket ved at

- flere personer i samarbeid har utført den straffbare handlingen, eller
- samme person har utført flere straffbare handlinger.

Dette gjelder også om handlingene er utført i forskjellige forsikringsår og omfatter flere straffbare forhold.

Er forsikringsvilkårene endret i den perioden de straffbare handlingene har pågått, er det forsikringsvilkårene på det tidspunkt da den første straffbare handlingen ble foretatt, som skal anvendes.

Sikrede, ved daglig leder, avdekket at en ansatt, A, regelmessig tok ut urettmessig timelønn i tillegg til fastlønn og brukte firmaets kredittkort til privat forbruk. I tillegg brukte hun den tilgangen hun i kraft av sin stilling hadde til bedriftens lønnssystemer, til å begunstige seg selv og sin familie. Det er opplyst at forholdene pågikk fra 2016 og fram til A ble sykmeldt høsten 2017.

A ble anmeldt for forholdene 9.5.18. Ifølge anmeldelsen medvirket A til at hennes sønn, B, som også var ansatt i firmaet, fikk tilgang til kredittkort utstedt på selskapet, hvorefter han benyttet dette til privat forbruk. Det totale omfanget av As uregelmessigheter er ifølge anmeldelsen

kr 181 454. Det legges videre til grunn at A forsøkte å slette bevis på selskapets Dropbox etter at hun ble konfrontert med bedriftens mistanke om underslag.

Det heter videre i anmeldelsen at A utførte en rekke transaksjoner med sikte på å begunstige sin egen familie. Dette gjelder blant annet betaling av sine barns regninger fra selskapets kontoer og utbetaling av lønn til Bs samboer.

A var også underlagt en rekke utleggstrekk. Hun har ikke foretatt trekkene slik sikrede er pålagt å gjøre, og hun har ikke trukket seg selv i lønn tilsvarende det sikrede har betalt til hennes kreditorer.

Anmeldelsen av A ble henlagt i mars 2019.

Sikrede har videre forklart at han høsten 2017 avdekket at B hadde stjålet en rekke gjenstander fra selskapet i løpet av 2017. Det ble også avdekket at han hadde benyttet selskapets firmakort til private formål, som for eksempel drivstoff og mat. I tillegg hadde han ført timer i tidsrom han ikke hadde vært på jobb og fått betalt for dette, samt at han hadde gjort forsøk på å ta seg inn i bedriftens datasystemer.

Forholdene ble anmeldt 12.7.18.

I anmeldelsen er det lagt til grunn at B har tatt en rekke gjenstander/verktøy fra sikrede på nattetid. Sikrede har anslått at det er stjålet gjenstander til en verdi av kr 300 000–500 000.

B ble videre anmeldt for datainnbrudd samt bedrageri/underslag i form av misbruk av selskapets kredittkort og føring av arbeidstimer i et tidsrom han ikke var på jobb.

Det ble tatt ut tiltale mot B den 13.5.19 for blant annet tyveri av verktøy og datainnbrudd. Dom ble avsagt 16.9.19.

Det fremkommer i dommen at B ble frifunnet for tiltalens post 1 for grovt tyveri fra sikrede. I dommen ble det blant annet uttalt:

...

Retten har kommet til at det foreligger rimelig tvil om tiltalte har begått et tyveri, og at han skal frifinnes for forholdet. Retten viser for det første til at ... selv har innrømmet at han tillot utlån av verktøy til private formål. Det kan derfor ikke utelukkes at tiltalte ikke var klar over at gjenstandene kunne lånes. ... har også erkjent at han på det tidspunktet som tyveriene skal ha blitt begått, ikke hadde noe system for logging av verktøyuttak. Retten synes det er noe påfallende at ... kan levere en detaljert liste over gjenstander som er stjålet all den tid det ikke var noe system for logging. Retten viser til at det var 25 ansatte i bedriften, og det kan således finnes flere forklaringer på at verktøy har blitt borte.

...

Sikrede har opplyst at han mener dommen ikke er ikke er rettskraftig.

Selskapet har bekreftet at det oppståtte tap er dekket over den avtalte kriminalitetsforsikringen. Fra selskapets side er det imidlertid lagt til grunn at det dreier seg om ett forsikringstilfelle. Basert på den fremlagte dokumentasjon, utbetalte selskapet maksimal forsikringssum kr 400 000 den 26.2.19.

Sikrede krever dekning for to forsikringssummer og anfører at de kriminelle handlinger begått mot sikrede av A og B må regnes som to forsikringstilfeller.

A og B har begått selvstendige lovbrudd. Bs tyveri/underslag av verktøy er ikke begått i samarbeid med A. A har derimot underslått penger. Handlingene er begått av forskjellige personer og til forskjellig tid. Forsikringen omfatter tap hvor det foreligger "rimelig grunn til mistanke om en straffbar handling". Dette kravet er oppfylt for Bs underslag/tyveri av verktøy. Dette er et helt

annet beviskrav enn det strafferettslige beviskravet som krever at forholdet må være bevist utover enhver rimelig tvil. Beviskravet "rimelig grunn til mistanke" er også mindre strengt enn "skjellig grunn til mistanke", som stiller krav om sannsynlighetsovervekt, jf. Otprp. nr. 60 (2004-2005) s. 139 (pkt. 10.6). Det er derfor tilstrekkelig for å konstatere tap, og dermed et nytt forsikringstilfelle, at det foreligger holdepunkter som gir rimelig grunn til å mistenke at (sønnen) har stjålet verktøy, uten at det kan kreves sannsynlighetsovervekt. Selskapet har heller ikke anført at de ikke finner rimelig grunn til å mistenke at B er skyldig i tyveri av verktøy, men utelukkende vist til at handlingene angivelig skal ha vært begått i samarbeid. Dette indikerer at selskapet på tidspunktet for klagen, mente at det forelå rimelig grunn til mistanke om at (sønnen) hadde stjålet/underslått verktøy.

Sikrede avviser at Bs bedrageri/underslag ved misbruk av selskapets kredittkort er begått i samarbeid med A. B har selvstendig og på eget initiativ brukt utdelt kredittkort til private formål og ført timer i tidsrom han ikke har vært på jobb.

At A ikke har reagert på Bs sin timeføring eller bruk av kredittkort, innebærer ikke at den straffbare handlingen er utført "av flere personer i samarbeid", slik som ett forsikringstilfelle er definert i vilkårenes pkt. 2.

Verken A eller B er tiltalt for medvirkning. Politiets oppfatning er derfor at det er tale om ulike straffbare forhold, og dette må og få betydning ved vurderingen av om det foreligger ett eller to forsikringstilfeller.

Selskapet anfører at det foreligger ett forsikringstilfelle i vilkårenes forstand og viser til anmeldelsen av A, som sier:

De straffbare handlingene som ble begått av (moren) henger nært sammen med andre straffbare forhold begått av hennes sønn, (sønnen). Til info vil vi levere en separat anmeldelse av (sønnen) i løpet av kort tid.

Selskapet anfører at ovennevnte gir en god beskrivelse av hva som har skjedd.

Selskapet anfører at når A først fikk muligheten, benyttet hun den til å berike seg selv og også ga B muligheten til å berike seg.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om det foreligger ett eller to forsikringstilfelle under kriminalitetsforsikringen.

Sikredes kriminalitetsforsikring har følgende regulering av grensen mellom ett og to forsikringstilfeller:

- Det regnes som ett forsikringstilfelle når tap er forårsaket ved at
- flere personer i samarbeid har utført den straffbare handlingen, eller
 - samme person har utført flere straffbare handlinger.

Dette gjelder også om handlingene er utført i forskjellige forsikringsår og omfatter flere straffbare forhold.

Selskapet har bekreftet dekning under kriminalitetsforsikringen. Nemnda forstår saken slik at dekningen gjelder As kriminelle handlinger knyttet til bl.a. til lønnsføring samt bruk av kredittkort til eget forbruk, og at spørsmålet er om Bs kriminelle handlinger utgjør et nytt forsikringstilfelle under forsikringen.

Sikrede anmeldte B for datainnbrudd samt bedrageri/underslag i form av misbruk av selskapets kredittkort og føring av arbeidstimer i et tidsrom han ikke var på jobb. Datainnbrudd er unntatt i vilkårene og omtales derfor ikke videre. Det ble tatt ut tiltale mot B den 13.5.19 for blant annet tyveri av verktøy. Ved dom avsagt 16.9.19 ble B frifunnet for dette.

Forsikringen omfatter:

tap som konstateres i forsikringstiden. Tapet anses konstatert på det tidspunkt det foreligger rimelig grunn til mistanke om at en straffbar handling er begått.

Nemnda kan ikke se at en anmeldelse eller tiltale i seg selv gir "rimelig grunn til mistanke om at en straffbar handling er begått" når dommen ender med frifinnelse. Det fremgår av dommen at sikrede "selv har innrømmet at han tillot utlån av verktøy til private formål", og at han "ikke hadde noe system for loggføring av verktøyuttak". Det er ikke fremlagt dokumentasjon på de straffbare forholdene som gir nemnda grunn til å fravike rettens vurderinger.

Det siste forholdet er misbruk av selskapets kredittkort og føring av arbeidstimer når han ikke var på jobb. Spørsmålet her blir om A og B har samarbeidet om dette. Formuleringen samarbeid betyr at to eller flere parter er involvert i samme straffbare handling. Nemnda mener dette er noe annet enn straffbar medvirkning. Nemnda forstår saken slik at A hadde ansvar for hvem av de ansatte som fikk utdelt kredittkort på firmaet og for fakturering og avlønning av bedriftens ansatte. Hun hadde videre tilgang til sikredes bankkonti. Bs urettmessige adferd forutsatte derfor samarbeid fra A i den forstand at hun la forholdene til rette for at handlingene kunne begås og ikke reagerte på dem slik hun burde gjøre ut fra sitt ansvar. Dette må være tilstrekkelig "samarbeid" til at det dreier seg om samme forsikringstilfelle.

Etter dette foreligger det kun ett forsikringstilfelle.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Andreas Pihlstrøm (næringsrepresentant).